

Nr 17

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motioner om ökade pensionsförmåner åt handikappade m. m.

Motionerna

I detta betänkande behandlas

motionen 1972:112 av herr Hamrin m. fl. (fp), vari hemställs att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t begära en översyn av pensionsreglerna för handikappade i syfte att

1) personer med partiell förtidspension skall få möjlighet att tillgodoräkna sig ATP-poäng för inkomst av förvärvsarbete för att höja dels ålderspensionen, dels den utgående förtidspensionen,

2) personer som uppbär förtidspension under del av år skall kunna tillgodoräknas pensionspoäng för inkomst under den återstående delen av året;

motionen 1972:450 av herrar Johansson i Holmgården (c) och Stridsman (c), vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om översyn av lagen om allmän försäkring, syftande till att den som har halv förtidspension skall kunna tillgodoräkna sig pensionspoäng för inkomst av förvärvsarbete.

Gällande bestämmelser

Rätt till tilläggspension grundas enligt 11 kap. 1 § lagen om allmän försäkring på inkomst av förvärvsarbete. För varje år, som försäkrad haft sådan inkomst överstigande basbeloppet, skall pensionsgrundande inkomst beräknas för honom. Denna inkomst läggs sedan till grund för fastställandet av pensionspoäng. Medeltalet av de femton högsta poäng-talen bestämmer ålderspensionens storlek. Förtidspension inom tilläggspensioneringen beräknas efter två skilda metoder beroende på om invaliditeten inträffat i nära anslutning till tid då den försäkrade varit verksam i förvärvslivet eller inträffat senare. Den förstnämnda metoden bygger på ett system med antagandepoäng, som innebär att pensionen beräknas som om den försäkrade tillförts pensionspoäng fr. o. m. det år då pensionen började utgå t. o. m. det år då den försäkrade fyller 65 år. Poängen skall som regel ge uttryck för den försäkrades förvärvsförmåga som fullt arbetsför. Föreligger inte förutsättningar för en beräkning med antagandepoäng, skall pensionen beräknas på grundval enbart av de poäng och poängår som tillgodoräknats den försäkrade för år före pensionsfallet. För rätt till pension krävs minst tre pensionsår och för rätt

till full pension minst 30 poänggivande år.

All inkomst av förvärvsarbete är inte pensionsgrundande. Undantag görs t. ex. för inkomster förvärvade före det år den försäkrade fyller 16 år och efter det år han uppnår 65 års ålder. Inte heller – och det är den bestämmelsen som kritiseras i motionerna – beräknas pensionsgrundande inkomst för år under vilket den försäkrade helt eller delvis åtnjuter förtidspension från den allmänna försäkringen. Denna regel innebär att arbetsinsatser som en försäkrad med partiell förtidspension utför saknar betydelse för vilka pensionspoäng som skall tillgodoföras honom. Om den försäkrade åtnjuter förtidspension från tilläggs pensioneringen med antagandepoängberäkning, är han således hänvisad till att behålla antagen pensionspoäng, oavsett hur mycket eller hur litet han arbetar. Åtnjuter han förtidspension enbart från folkpensioneringen eller uppbär han förtidspension från tilläggs pensioneringen utan antagandepoängberäkning, kan han inte tillgodoföras några pensionspoäng. Detsamma gäller för en försäkrad som lyfter hel förtidspension under del av år men arbetar under resten av året. För detta arbete kan han inte förvärva pensionspoäng.

Arbetsgivare, som i sin tjänst har arbetstagare som åtnjuter förtidspension från den allmänna försäkringen, betalar arbetsgivaravgift för lönen till denne enligt samma regler som gäller för arbetstagare i allmänhet. Man har med hänsyn till avgiftens kollektiva karaktär inte funnit skäl att upprätthålla strikt samband mellan erläggande av avgifter och förvärv av pensionsrätt. Samband upprätthålls däremot i de fall förtidspensionären har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Han skall då inte erlägga tilläggs pensionsavgift för denna inkomst.

Historik

Frågan om de som åtnjuter förtidspension skall kunna förvärva ytterligare pensionsrätt genom sina förvärvsinkomster berördes redan av *pensionsutredningen*. I sitt slutbetänkande (SOU 1955:32) föreslog utredningen ett system, enligt vilket den som åtnjöt invalidpension skulle gottskrivas s. k. fripoäng, för vilka premie inte skulle behöva erläggas. Fripoängen skulle svara mot invaliditetsgraden. För förvärvsinkomster skulle invalidpensionären få räkna premiepoäng fullt ut. Hans ålderspension skulle sålunda grundas dels på fripoängen, dels på den premiepoäng som erhållits genom förvärvsarbete.

Pensionsutredningens förslag genomfördes inte. I *1959 års lag om försäkring för allmän tilläggs pension* föreskrevs att förtidspensionärens faktiska inkomster inte skulle ha någon betydelse för hans pensionsrätt i framtiden.

Bestämmelserna om förtidspensioneringen i 1959 års lag var i stora delar provisoriska. Förslag till en omfattande omarbetning lades fram av *1958 års socialförsäkringskommitté* (SOU 1961:29). Kommittén föreslog bl. a. att endast förtidspension, grundad på beräkning av antagandepoäng,

skulle medföra att pensionsgrundande inkomst inte vidare fick tillgodoräknas. Om en förtidspensionär erhöll pension endast från folkpensioneringen eller från tilläggpensioneringen utan beräkning av antagandepoäng, fann kommittén det rimligt att han fick tillgodoräkna sig sin inkomst som pensionsgrundande.

Socialförsäkringskommitténs förslag kritiserades under remissbehandlingen bl. a. av försäkringsdomstolen. Domstolen framhöll att den föreslagna ändringen fick till följd att en förtidspensionär med ingen eller ringa anknytning till tilläggpensioneringen kunde komma att försättas i förmånligare läge än en förtidspensionär med den fastare anknytning som tillgodoräknande av antagandepoäng förutsätter. Den förre kunde nämligen i motsats till den senare förvärva pensionspoäng genom förvärvsarbete efter pensionsfallet. Riksförsäkringsverket anförde liknande synpunkter.

I *propositionen 1962:90 med förslag till lag om allmän försäkring* avvisades socialförsäkringskommitténs förslag. I stället föreslogs att tilläggpensionslagens principer om beräkning av pensionsgrundande inkomst för invalider skulle överföras till den nya lagen. Som skäl härför återopade föredragande departementschefen remisskritiken. Han anförde också att kommittén inte berört problemet hur och under vilka förutsättningar de pensionspoäng, som pensionären tjänat in, skulle läggas till grund för pensionsberäkningen. Skulle nyförvärvade pensionspoäng kunna användas till att förhöja redan utgående förtidspension? Hur skulle i så fall en eventuell gränsdragnin ske med hänsyn till om invaliditetsorsakerna låg i tiden före eller efter det att den försäkrade började uppbära pension. Här mötte enligt departementschefen flera vanskliga problem som behövde belysas allsidigt. Man måste också se till att det inte öppnades vägar för spekulation på systemets bekostnad.

Riksdagen godtog vad föredragande departementschefen anförde.

Pensionsförsäkringskommittén behandlade frågan om de partiellt arbetsförsäkrade möjlighet att tjäna in pensionspoäng i sitt i maj 1968 avlämnade betänkande Pensionstillskott m. m. (SOU 1968:21). Kommittén konstaterade att det knappast skulle möta några svårigheter att tillgodoföra dem pensionspoäng som uppbar förtidspension enbart från folkpensioneringen eller från tilläggpensioneringen utan antagandepoäng. När det däremot gällde dem som uppbar förtidspension med sådan beräkning förhöll sig saken annorlunda, eftersom de redan fick så många poäng som de kunde antas ha intjänat om de varit fullt friska. Det skulle – menade kommittén – innebära en orimlig överkompensation om den som hade antagandepoäng ovanpå dessa fick lägga de poäng han förvärvade på grund av sitt förvärvsarbete. Om förtidspensionären gavs möjlighet att genom arbete förvärva pensionspoäng uppkom frågan hur dessa poäng skulle få användas. Klart var att de borde få tillgodoräknas vid ålderspensionens bestämmande. I fråga om förtidspensionen uppstod däremot åtskilliga svårlösta problem. Man kunde knappast tänka sig de nyförvärvade poängen för förbättring av den utgående förtidspensionen.

Detta stred nämligen mot den vanliga principen att pensionens storlek bestämdes efter förhållandena vid pensionsfallet och därefter beräknades efter oförändrad grund. Om invaliditeten förbättrades eller försämrades så att en ändrad gradering gjordes var det tveksamt om hänsyn borde tas till pensionspoäng som förvärvats under invaliditeten.

Kommittén berörde också avgiftsfrågan och konstaterade att inga problem uppkom när det gällde inkomst av anställning, eftersom en arbetsgivare betalade avgifter enligt vanliga regler för förtidspensionär som han hade anställd i sin tjänst. Annorlunda blev förhållandet om en förtidspensionär hade inkomst av annat förvärsarbete än anställning. För sådan inkomst förelåg inte skyldighet att erlagga tilläggsavgift. Kommittén menade att, om inkomsterna blev pensionsgrundande, avgift borde erläggas också för den del av inkomsten som belöpte på annat förvärsarbete än anställning.

Kommittén sammanfattade sin inställning till frågan sålunda.

Om det föreliggande problemet kan sammanfattningsvis sägas, att det kvantitativt sett har en liten betydelse. Vidare är att märka att nuvarande ordning ofta är gynnsam för dem som åtnjuter förtidspension med antagandepoängberäkning men många gånger är ogynnsam för andra förtidspensionärer. En lösning, som enbart berör sistnämnda pensionärer, har den nackdelen med sig att den kommer att gynna dessa i förhållande till den som har låg pension med antagandepoängberäkning. Ett tröskelförhållande uppstår alltså. En ordning, som berör alla förtidspensionärer, skapar orättvisor mellan olika kategorier av dem som uppbär förtidspension med antagandepoängberäkning. Även här blir det alltså fråga om tröskelproblem. Varje lösning kommer dessutom att medföra problem såväl i fråga om hur de nyförvärvade poängen skall få användas som i fråga om avgiftsbetalningen.

Avslutningsvis anförde kommittén att dess huvudförslag om pensionstillskott särskilt gynnade dem som hade låg eller ingen tilläggsavgift, dvs. just dem för vilka nuvarande poängberäkningsbestämmelser kunde sägas vara till nackdel. De invändningar som kunde resas mot nuvarande ordning förlorade alltså i styrka efter hand som pensionstillskotten växte. Med hänsyn härtill och till olägenheterna av att bestämmelserna utformades på annat sätt ansåg kommittén tillräckliga skäl saknas för att ändra reglerna om beräkning av pensionspoäng för den som åtnjöt partiell förtidspension.

Pensionsförsäkringskommitténs betänkande sändes ut på remiss till ett 30-tal myndigheter och organisationer. Ungefär en tredjedel av remissorganen berörde direkt eller indirekt förevarande fråga. Meningarna om kommitténs ställningstagande var delade. Riksförsäkringsverket, SAF, Svenska kommunförbundet och SPP delade kommitténs slutsats. För en ändring av gällande regler eller för ytterligare utredning av problemet uttalade sig arbetsmarknadsstyrelsen, LO, TCO, Försäkringskassförbundet och De handikappades riksförbund.

I propositionen 1969:3 med förslag till lag om pensionstillskott, som grundade sig på pensionsförsäkringskommitténs betänkande, berördes

inte frågan om pensionspoäng till den som uppbar partiell förtidspension. Inte heller vid riksdagsbehandlingen togs frågan upp.

I motioner till *1970 års riksdag* efterlystes förslag till sådana ändringar av gällande regler att personer med partiell förtidspension skulle kunna tjäna in ATP-poäng för inkomst av förvärvsarbete. På hemställan av andra lagutskottet avslög riksdagen motionerna. I utlåtande 1970:61 anförde andra lagutskottet bl. a. följande.

Som framgått av det anförda skall förtidspension inom ATP i vissa fall grundas på antagandepoäng. Dessa skall som regel ge uttryck för den försäkrades förvärvsförmåga som fullt arbetsför. Ett förvärvsarbete vid sidan av en partiell förtidspension bör därför knappast i någon större utsträckning kunna grunda rätt till bättre pensionsförmåner än dem som redan utgår. Det kan förekomma - som motionärerna påpekar - då pensionsfallet inträffat i unga år, innan den försäkrade hunnit komma upp i vad som för honom får anses utgöra normala förvärvsinkomster. De unga invalidernas problem inrymmer emellertid ett flertal komplicerade pensionsfrågor, som f. n. är föremål för överväganden i pensionsförsäkringskommittén och den i sommar tillkallade pensionsålderskommittén. Den sistnämnda skall bl. a. särskilt undersöka de problem som uppstår för unga pensionärer därigenom att deras pension inte följer den standardutveckling som deras löner skulle ha undergått om de kunnat fortsätta sitt förvärvsarbete.

Större olägenheter innebär de gällande bestämmelserna för sådana förtidspensionärer som av olika anledningar aldrig kommit in i ATP-systemet eller som har sin ATP-pension beräknad utan antagandepoäng. Det är emellertid att märka att endast förvärvsinkomster som överstiger basbeloppet kan bli pensionsgrundande. Eftersom partiell pension numera alltid utgår med minst hälften av hel pension, kan inkomsterna i flertalet fall inte uppgå till särskilt många basbelopp utan att frågan om omprövning av pensionsförmånen aktualiseras. Skulle vid en sådan omprövning den partiella pensionen dras in, kommer förvärvsinkomsterna att bli pensionsgrundande i vanlig ordning. Vid förnyad invaliditet kommer en sådan försäkrad att kunna erhålla förtidspension inom ATP-systemet på grundval av de pensionspoäng han förvärvat under tiden mellan de båda pensionsfallen. Med hänsyn till det anförda torde såsom pensionsförsäkringskommittén anført problemet även för här berörda grupper av förtidspensionärer ha begränsad räckvidd.

Även om de påtalade bestämmelserna sålunda berör endast en mindre del av de partiellt förtidspensionerade, får den omständigheten i och för sig inte ensam utesluta att man ändrar bestämmelserna. Som pensionsförsäkringskommittén redovisat kommer emellertid en ändring av reglerna att medföra att nuvarande tröskeleffekter ersätts av andra samtidigt som komplikationer kan inträffa såväl i fråga om rätten att utnyttja förvärvade pensionspoäng som i fråga om beräkning och betalning av pensionsavgifter. Utskottet vill därför i likhet med ett antal remissinstanser - däribland riksförsäkringsverket - ansluta sig till kommitténs uppfattning att tillräckliga skäl inte föreligger att ändra reglerna om beräkning av pensionspoäng för den som åtnjuter partiell förtidspension. Motionsyrkandet avstyrkes följaktligen.

Frågan om möjligheterna för försäkrad som uppbar partiell förtidspension att erhålla rätt till ATP behandlades även av *1971 års riksdag*. I sitt

av riksdagen godkända betänkande nr 35 hänvisade socialförsäkringsutskottet till de skäl mot att införa en sådan rätt som framförts av andra lagutskottet år 1970. Utskottet konstaterade också att de skäl som talade för avslag beträffande partiellt förtidspensionerades möjlighet att förvärva ATP-poäng också kunde återopas mot förslaget att tillerkänna personer, som under del av år uppbar förtidspension, rätt att för förvärvsinkomster under återstoden av året tjäna in ATP-poäng. Det i fråga om de partiellt förtidspensionerade återopade skälet att problemet torde ha en kvantitativt sett liten betydelse gällde enligt utskottets mening i ännu högre grad för dem som uppbar förtidspension under del av år.

Utskottet

Rätten till tilläggspension grundas på inkomst av förvärvsarbete i den mån inkomsten överstiger basbeloppet (f. n. 7 100 kr.) och uppgår till högst sju och en halv gånger samma belopp. För varje år som försäkrad haft inkomst av förvärvsarbete överstigande basbeloppet skall pensionsgrundande inkomst beräknas för honom och denna läggs sedan till grund för fastställandet av pensionspoäng. Medeltalet av de femton högsta poängtalerna bestämmer ålderspensionens storlek. Förtidspension inom tilläggspensioneringen beräknas efter två skilda metoder beroende på om invaliditeten inträffat i nära anslutning till tid då den försäkrade varit verksam i förvärvslivet eller vid annan tidpunkt. Den förstnämnda metoden bygger på ett system med antagandepoäng, innebärande att pensionen beräknas som om den försäkrade varit fullt arbetsför och tillförts pensionspoäng fr. o. m. det år då pensionen började utgå t. o. m. det år då den försäkrade fyller 65 år. Föreligger inte förutsättningar för antagandepoängberäkning, skall pensionen bestämmas uteslutande på grundval av de poäng och poängar som tillgodoräknats den försäkrade för år före pensionsfallet. För rätt till pension krävs minst tre pensionsår och för rätt till full pension minst 30 poänggivande år.

Pensionsgrundande inkomst beräknas inte för år eller del därav under vilket den försäkrade åtnjuter förtidspension från den allmänna försäkringen. Denna regel innebär att arbetsinsatser som en försäkrad med partiell förtidspension utför saknar betydelse för vilken pensionspoäng som skall tillgodoföras honom. Om den försäkrade åtnjuter förtidspension från tilläggspensioneringen med antagandepoängberäkning, är han alltså hänvisad till att behålla antagen pensionspoäng, oavsett om han arbetar mer eller mindre än som betingas av nedsättningen i hans arbetsförmåga, och åtnjuter han förtidspension enbart från folkpensioneringen eller uppbar han förtidspension från tilläggspensioneringen utan antagandepoängberäkning, kan han inte tillgodoföras några pensionspoäng. Detsamma gäller för en försäkrad som lyfter hel förtidspension under del av år men arbetar under resten av året.

Motionärerna i motionen 1972:450 anser att arbete som utförs av den som p. g. a. handikapp eller av andra skäl har nedsatt arbetsförmåga bör

berättiga till ATP vid uppnådd pensionsålder. De begär därför utredning av frågan om rätt för försäkrad som uppbar halv förtidspension att tillgodoräkna sig pensionspoäng för inkomst av förvärvsarbete. Ett längre gående utredningsyrkande framställs i motionen 1972:112. Motionärerna menar att den som uppbar partiell förtidspension bör ha möjlighet att genom förvärvsarbete intjäna ATP-poäng för att höja inte bara ålderspensionen utan också utgående förtidspension. De anser också att försäkrad som uppbar förtidspension under del av år skall kunna tillgodoräknas pensionspoäng för inkomst under den återstående delen av året.

Som framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen har frågan om de partiellt arbetsföras möjlighet att tjäna in ATP-poäng varit föremål för överväganden inom pensionsförsäkringskommittén, som i sitt i maj 1968 avlämnade betänkande *Pensionstillskott m. m.* (SOU 1968:21) utförligt redovisat de skäl som enligt kommitténs mening talade mot att ändra nuvarande poängberäkningsbestämmelser.

När andra lagutskottet år 1970 hade att pröva motionsyrkanden om rätt för partiellt förtidspensionerade att tjäna in ATP-poäng för inkomst av förvärvsarbete framhöll utskottet (2LU 1970:61) bl. a. – och utskottet anslöt sig därvid till pensionsförsäkringskommitténs bedömningar – att förtidspension inom ATP i vissa fall grundades på antagandepoäng, vilka som regel skulle vara ett uttryck för den försäkrades förvärvsförmåga som fullt arbetsför. Ett förvärvsarbete vid sidan om en partiell förtidspension borde därför knappast i någon större utsträckning kunna grunda rätt till bättre pensionsförmåner än dem som redan utgick. Gällande bestämmelser kunde enligt utskottets uppfattning innebära större olägenheter för sådana förtidspensionärer som av olika anledningar aldrig kommit in i ATP-systemet eller fick sin ATP-pension beräknad utan antagandepoäng. Utskottet ansåg emellertid problemet även i dessa fall vara av begränsad omfattning och erinrade om att endast förvärvsinkomster som översteg basbeloppet kunde bli pensionsgrundande. Eftersom partiell förtidspension alltid utgick med minst hälften av hel pension kunde inkomsterna i flertalet fall inte uppgå till särskilt många basbelopp utan att frågan om omprövning av pensionsförmånen aktualiserades. Skulle vid en sådan omprövning den partiella pensionen dras in, blev förvärvsinkomsterna pensionsgrundande i vanlig ordning. Vid förnyad invaliditet kunde en sådan försäkrad erhålla förtidspension inom ATP-systemet på grundval av de pensionspoäng han förvärvat under tiden mellan de båda pensionsfallen.

Andra lagutskottet ansåg av anförda skäl tillräcklig anledning inte föreligga att ändra reglerna om beräkning av pensionspoäng för den som uppbar partiell förtidspension. Riksdagen biföll utskottets hemställan. När motionsyrkanden i ämnet änyo avslogs vid 1971 års riksdag hänvisade socialförsäkringsutskottet (SfU 1971:35) till riksdagens uttalanden år 1970. Utskottet konstaterade också att de skäl som talade för avslag beträffande partiellt förtidspensionerades möjlighet att förvärva ATP-poäng också kunde återopas mot förslaget att tillerkänna personer

som under del av år uppbar förtidspension rätt att för förvärvsinkomster under återstoden av året tjäna in ATP-poäng.

Enligt utskottets mening saknas anledning att frånga den ståndpunkt riksdagen intagit 1970 och 1971. De försäkrade som motionärerna i första hand avser att hjälpa med sina förslag är de som har ringa eller ingen ATP. Genom de av 1969 års riksdag beslutade pensionstillskotten kommer emellertid sådana försäkrades pensionsförhållanden att gradvis förbättras. De invändningar som kan resas mot nuvarande ordning förlorar alltså i styrka efter hand som pensionstillskotten växer.

Enligt 16 kap. 7 § lagen om allmän försäkring skall för försäkrad som åtnjuter förtidspension pensionen dras in eller minskas om vederbörandes arbetsförmåga väsentligt förbättras. Som denna bestämmelse tillämpas i praxis torde den enligt utskottets mening innebära att en partiellt förtidspensionerad, när han har förutsättningar att mer varaktigt utföra ett arbete som ger högre pensionspoäng än den som ligger till grund för förtidspensionen, kommer att mista sin pension och därigenom få möjlighet att tjäna in ATP-poäng.

Avslutningsvis vill utskottet erinra om att pensionsålderskommittén enligt sina direktiv har att pröva frågan om standardsäkring av pensionerna och därvid ägna särskild uppmärksamhet åt de unga invaliderna.

På grund av det anförda anser utskottet sig böra avstyrka bifall till motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår

- 1) motionen 1972:112,
- 2) motionen 1972:450.

Stockholm den 5 april 1972

På socialförsäkringsutskottets vägnar

TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Lundberg (s), Jonsson i Mora (fp), fröken Sandell (s), herrar Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Magnusson i Nennesholm (c), Persson i Stockholm* (s), fru Hävik (s), fröken Pehrsson (c), herrar Olsson i Stockholm* (vpk), Andersson i Nybro (c), fröken Bergström (fp), herrar Signell (s) och Andersson i Ljung (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herr Jonsson i Mora (fp) och fröken Bergström (fp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 7 med orden "Som framgår" och slutar på s. 8 med orden "till motionerna" bort ha följande lydelse:

"Som tidigare nämnts skall pensionsgrundande inkomst inte beräknas för år under vilket den försäkrade uppbär förtidspension från den allmänna försäkringen. Denna bestämmelse kan medföra betydande olägenheter för sådana förtidspensionärer som av olika anledningar aldrig kommit in i ATP-systemet eller vilkas ATP-pension beräknas utan antagandepoäng. Deras arbetsinsatser efter pensionsfallet blir enligt gällande regler inte pensionsgrundande vare sig direkt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst eller indirekt genom beräkning av antagandepoäng.

Pensionsförsäkringskommittén har i sitt betänkande Pensionstillskott m. m. (SOU 1968:21) redovisat de skäl som enligt kommitténs mening talar mot att införa en rätt för dem som uppbär partiell förtidspension att tjäna in ATP-poäng. Kommittén framhåller därvid att frågan om rätt till ATP för de partiellt förtidspensionerade kvantitativt sett har liten betydelse och att nuvarande ordning ofta är gynnsam för dem som åtnjuter förtidspension med antagandepoängberäkning men många gånger ogynnsam för andra förtidspensionärer. Vare sig man söker åstadkomma en lösning som berör endast dem som åtnjuter förtidspension utan antagandepoängberäkning eller en lösning som berör alla förtidspensionärer, uppkommer tröskelproblem. I förra fallet gynnar man – menar kommittén – dem som åtnjuter förtidspension utan antagandepoängberäkning och i det senare fallet skapar man orättvisor mellan olika kategorier förtidspensionärer som uppbär förtidspension med antagandepoängberäkning.

Utskottet är inte övertygat om att införande av en rätt till ATP för vissa partiellt förtidspensionerade skulle behöva medföra några mer betydande tröskelproblem av den art som pensionsförsäkringskommittén antytt. I vart fall kan enligt utskottets mening en sådan åtgärd inte vara ägnad att medföra orättvisor av den omfattning som nu gällande bestämmelser uppenbarligen innebär för vissa – om än en begränsad grupp – förtidspensionärer. Inte heller i övrigt kan utskottet finna att de av kommittén framförda skälen för att bibehålla nuvarande bestämmelser oförändrade är så vägande, att man inte bör ingående pröva olika möjligheter att utforma bestämmelser som undanröjer eller minskar de negativa effekterna av nuvarande ordning. En grundläggande princip inom tilläggs pensioneringen är att inkomster av förvärvsarbete skall grunda pensionsrätt. Inte minst med hänsyn härtill måste det anses otillfredsställande att pensionsgrundande inkomst inte i något fall skall kunna beräknas för år under vilket en försäkrad åtnjuter partiell förtidspension. Med det anförda anser utskottet sig böra förordna att frågan om rätt till ATP för den som uppbär partiell förtidspension blir

föremål för utredning. Därvid bör också prövas frågan om rätt för personer, som uppbär förtidspension under del av år, att tillgodoräkna sig pensionspoäng för inkomst under återstoden av året.

Av den inledningsvis lämnade redogörelsen framgår att pensionsålderskommittén enligt sina direktiv har att pröva frågan om standardsäkring inom den allmänna pensioneringen och att kommittén i samband därmed särskilt skall beakta de unga invalidernas problem. Enligt utskottets uppfattning bör de i motionerna aktualiserade frågorna lämpligen prövas inom ramen för pensionsålderskommitténs arbete. Utskottet förordar därför att motionerna överlämnas till denna kommitté för beaktande.”

dels att utskottet bort hemställa

”att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att motionerna 1972:112 och 1972:450 överlämnas till pensionsålderskommittén för beaktande.”